

Middle Black Sea Journal of Communication Studies

International Peer-Reviewed Journal

<http://dergipark.gov.tr/mbsjcs>

Research/Araştırma

Middle Black Sea Journal of Communication Studies. 2018. 3(2): 43-53

Gerilim ve Mizahın Mükemmel Uyumu: Alfred Hitchcock

Nursel Bolat¹

Ondokuz Mayıs Üniversitesi,
İletişim Fakültesi, Radyo-TV Sinema Bölümü

Özet

Korku ve gerilim insanlığı uzun tarihsel sürecinde yoğun olarak etkilediği gibi birçok sanat dalına da ilham kaynağı olmuştur. Farklı sanat dallarını içinde barındıran sinema da korkuya kendine özgü teknik ve dil özelliklerini ekleyerek ortaya koyduğu filmlerle özel bir alan yaratmaktadır. Görsel bir sanat olan sinema izleyiciye görüntüler üzerinden iletilerini aktarıırken, izleyiciyi yine bu görüntüler üzerinden yakalamaktadır. Alfred Hitchcock sineması insanın önemli bir etkilenme gücü olan korkuyu filmlerinin görsellerine ustaca yerleştirerek, gerilimin görselliğinin anlatım gücüne önem vermektedir. Hitchcock, kendine özgü anlatı yapısı ve sinema diline sahip yönetmenlerden biri olarak, sinema sanatına önemli katkı sağlamaktadır. Hitchcock kullandığı görüntüler ve film dili ile insan psikolojisinin derinlerine inmekte, onun derinliklerindeki korkularla ilgilenerek filmlerinde bu korkuyu en iyi şekilde yansıtmaya çalışmaktadır. Çalışmada Alfred Hitchcock ve filmleri üzerine literatür tarama üzerinden argümantatif yöntem kullanılmaktadır..

Anahtar Kelimeler: Hitchcock, Sinema, Gerilim, Korku, Mizah.

Perfect Harmony of Thrill and Humor: Alfred Hitchcock

Abstract

Fear and thrill have been a source of inspiration for many art branches as well as for humanity in their long historical process. The cinema, which houses different branches of art, creates a special space with the films it puts on by adding its own unique technical and linguistic features. Cinema, a visual art, conveys the viewer to the viewer through the images while transmitting the messages over the images. Alfred Hitchcock's cinema places a significant impact on the visuals of his films, placing the emphasis on the power of expression of the visuality of tension. As one of the directors with his own narrative structure and cinematic language, Hitchcock makes an important contribution to the art of cinema. Hitchcock uses the language of film and film to deepen the psychology of human beings. In this study, argumantative method is used in literature on Alfred Hitchcock and his films.

Key Words: Hitchcock, Cinema, Thrill, Fear, Humor.

© 2018 OMU

¹ Öğr. Gör. Dr., Tel.: +90 362 312 1919, E-Mail Adresi: nursel.bolat@omu.edu.tr

*Benim işim, resimlerle sinemada heyecan/
gerilim yaratmaktır. Benim adım Alfred
Hitchcock'tur ve ben, bu adın tutsağiyim.*

Alfred Hitchcock

1. Giriş

İnsanların yaşam sürecinde başlıca korkuların simgeleşmesinde, somutlaşmasında masallar, korku içeren öyküler ve romanlar yanında, korku filmleri de etkin rol üstlenmektedir. Bu korku anlatı alanlarının hiç birinde insanlar korku yaratan simgeleri rastgele, gereksiz biçimde seçerek kullanmamaktadır. Bu öğeler ilk ve ilkel insanların yarattığı simgeler üzerinden, sonraki kuşakların düşüncesine, imgelemesine, tasarımına, göre değişim geçirmesi, tekrar biçim ve renk kazanması olarak görülmektedir. Diğer bir ifade ile bugünün insanının simge yaratma yeteneğinin temeli ilk ve ilkel insanın kullanmış olduğu simgeler aracılığıyla korku öykülerinin, romanlarının, filmlerinin, kahramanlarını, konularını, olaylarını çıkarmaktadır (Köknel 1998 47). Genel olarak insanların aynı tür korkuları barındırmaları nedeniyle bu filmler güç bulmaktadır. Korku insanlarda içsel korku ve dışsal korku olarak iki türde belirmektedir. Dışsal korkuda kötülük dışarıdan gelmekte, buda diğer insanlardan ya da karanlıktan çıkmaktadır. İçsel korku ise insanın kendinden yaratmış olduğu korkulardır.

Gerilim ile korku kelimeleri birbirine benzer biçimde görülerek kullanım açısından birbirine yakın kavramlar olmalarına rağmen her iki kavram içerik olarak önemli farklar taşımaktadır. Gerilim genel olarak tempo artırılarak izleyicide yaratılan merak ve kaygı ile ortaya koyulmaktadır. Korku ise, görsel ya da farklı öğelerle korkutma yanında seyirciyi bir sürprizle aniden şaşırtma hedefleri taşımaktadır. Gerilim yaratmak isteyen yönetmenler genel olarak kendi istediği ipuçları üzerinden seyirciyi merak üzerinden bir gerilim yolculuğuna çıkarmaktadır. Yaratılan bu gerilim süreci boyunca izleyici yönlendirilen hedefe doğru odaklanmakta ve bu süreç ne kadar etkiyle sürdürülürse izleyici ipuçları yakalamak için filmin içine dalmaktadır. Bu süreçte yönetmen, seyirciyi kendi istediği biçimde yönlendirerek onu film içinde tutmakta ve gerilimi zihinsel sürece taşımaktadır. Zihinsel temeller kültürlere göre farklılık göstermesine rağmen yönetmenler etkili görsellerle evrensel bir gerilim anlatısı kurmaktadır.

Hitchcock adı yıllarca “korku, gerilim, heyecan” sözcükleriyle birlikte anılmıştır. Bu türde yapılan her çalışma ve film “Hitchcock tarzı, Hitchcock türü” diyerek nitelenmiştir. Hitchcock bir gerilim, bir “suspense” sineması ustası olarak görülmektedir. Hitchcock'da bunu açıkça belirtmektedir; “Orta halli şeylerle işim yok, sıradan, gündelik olanla uğraşmakta güçlük çekerim”. Truffaut'ya göre, Hitchcock filmlerinin en önemli temasını kaygı, cinsellik ve ölüm oluşturmaktadır. Bu uğraşlar gündelik uğraşlar değil, gece uğraşları yani metafizik uğraşlar olmaktadır (Dorsay,1992:113). Hitchcock filmlerindeki gerilimi ve heyecanı günlük, sıradan olaylar yerine olağanüstü olaylardan yaratmaktadır. Hitchcock, seyirciye hiçbir ipucu vermeden beklemediği bir anda bir sürpriziyle karşılaşır ve bu ani sürpriz tarafından izleyiciyi şaşırtır. Filmlerinde yaratmış olduğu korku kısa sürede daha derin bir etki yapmaktadır. Kullanmış olduğu korkunun ögesinin bir seyirciyi etkilemesi ya da korkması için, seyircinin fazla bir kültürel birikim ya da düşünce gücüne sahip olması gerekmemektedir.

2. Alfred Hitchcock, Sinemaya Merhaba ve Sinema Serüveni

Hitchcock çocukluğunda uslu olarak nitelenen çocukluk dönemi geçirmiştir. Aile toplantılarında bir kenara çekilerek uslu uslu etrafı incelemesi, onun iyi bir gözlemci olmasında etkili olmuştur. Hayal gücü geniş ve yalnız bir çocuk olarak büyüyen Hitchcock kendi oyunlarını kendi keşfederek kurmaktadır (Truffaut,1987:24). Filmlerinde de kendi kendine kurduğu oyunların yansıması bulunmaktadır. İzleyici ile oyun oynar gibi filmlerini kurgulamakta ve ne zaman ne çıkacağı belli olmadan sürprizler yaşatmaktadır.

Hitchcock'un polisle ilk karşılaştığı zaman 6 yaşında gerçekleşmektedir. Babası yapmış olduğu bir yaramazlık nedeniyle ceza olsun diye eline bir not tutuşturarak polis karakoluna göndermiştir. Notda oğlunun birkaç saat nezarete atılması yazıyormuş. Bu olay Hitchcock'un yaşamı boyunca etkili olan polis korkusunu yaratmıştır (Kakinç,1995:93). Hitchcock bundan sonra polise hiç güvenmemiş ve filmlerinde polisler işe yaramayan kişiler olarak yansıtılmıştır.

Küçük yaşta Cizvit mezhebine bağlı bir okula yerleştirilen Hitchcock, "...muhtemelen bu Cizvitlerin yanında kaldığım bu dönemde bende bir tür korku kökleşti, günah olan bir şeyi yapma endişesi şeklinde ortaya çıkan ahlaksal kökenli bir korku gelişti. Her zaman bundan kaçınmaya çaba gösterdim" (Truffaut,1987:24) diyerek kendi korkularının kökenlerine de bir biçimde inmektedir. Hitchcock o dönem Cizvitlerin uyguladığı katı disiplin ve cezalar yüzünden fiziksel cezadan hep korktuğunu belirtmektedir.

Hitchcock mühendislik okumasına rağmen sinema ile hep ilgilenmiştir. Okul bittikten sonra Henley Telgraf Şirketinde çalışmaya başlamış, aynı zamanda da Londra Üniversitesi'nde sanat derslerine girmiştir. On altı yaşından itibaren de sinema dergileri okumaya başlayarak sinemayla ilgilenmiştir (Truffaut,1987:25). Özellikle Amerikan filmlerinin hayranı olan Hitchcock, Amerikan sinemasını yakından izlemektedir. Mühendislik sadece işi olmuş, hayalini ve ilgi alanını hep sinemaya yönlendirmiştir.

Sinemaya ilgisi Hitchcock'u daha sonra Paramount yapımına dönüşen Players Lasky'nin Londra şubesinde işe girmesini sağlamıştır. Özellikle Amerikan filmlerini çok sevmesi nedeniyle bir Amerikan film şirketinde işe girmek Hitchcock'u mutlu etmiştir. 1920'lere geldiğinde sinemanın temel bilgilerini öğrenmişti ancak özel yaşamı ise kısır ve çevresi çok dar kalmıştır (Kakıncı, 1995:95). Bunu onu çok da rahatsız etmemektedir çünkü yalnızlığı tercih eden bir yapısı bulunmaktadır.

2.1.Hitchcock Sinema Dünyası

Hitchcock'un Sinema Dünyasına getirdiği yenilikler, deneyler, sinema diline yaklaşımı, birçok yönetmenin ortak dili haline gelmiştir.

Filmlerinde Hitchcock, ideolojik yapıları özellikle cinsiyet ve cinsiyet rollerini yönetenleri yineleyerek ortaya koymuş, bunlarla ilgili şüpheler uyandırarak aralarında yer alan uyumu bozarak en uç noktaya kadar kişisel yollardan bu direnişi sergilemiştir. Bu nedenle filmlerinin çoğu kendilerini radikal metinler olarak sunmaktadırlar (Wood,2004:63). Bunu yaparken de klasik anlatı üzerinden öyküsünü kurmakta ve öyküyü belirli olay örgüsü ile zaman - mekân ilişkisi çerçevesinde, neden-sonuç ilkesi dâhilinde kalarak yaratmaktadır. Öykülerini de genel olarak karakterin gözünden aktarmakta ve izleyici karakterin yaşadıkları ve gördüklerine dâhil etmektedir.

Hitchcock'un evreni, filmlerinde en kötü hali ile ortaya çıkmakta, sapık bir mekanizma ve onunla başa çıkılmaz, üstelik soyut denebilecek kadar da kaprisli bir ortam bulunmaktadır. Olaya birde yazgı karıştığı zaman mutlu sonlar sadece birer rastlantıdan oluşmaktadır. Hitchcock adalet kavramını alaya alır, polisler ve diğer güvenlik güçleri hep yanlış yerde bulunmakta ve yanlış yerde iz sürmektedir. Olaylara çok geç yetişirler ve işe de yaramazlar bu yüzden de güven vermemektedir. Hitchcock filmlerinde hükümet ve diğer sosyal kurumlarda kişisel olamayan, baskıcı, insanlara karşı düşman ve ilgisiz olarak yansıtılmaktadır (Kakıncı,1995:105-106). Hitchcock'a göre sorunlar kahramanlar ya da insanların kendileri tarafından çözülmektedir. Güvenlik güçleri gereksiz kurumlar olarak verilmektedir.

Sanat ve cinayet; Sinemada baştan itibaren var olan, son yıllarda da hızla artarak devam eden "cinayet" bir görsel motif olarak kullanılmıştır. Bilinçsiz olarak sinemada şiddetin kullanılması sanat olarak değerlendirilmediği gibi izleyiciye de ulaşamamaktadır. Cinayet deyince de akla bu işin en iyi ustalarında Alfred Hitchcock akla gelmektedir.

Hitchcock, iyi bir "gerilim ustası" olmasının yanında, en canlı sinemasal cinayet anlatımının da ustası olmuştur. Birçok Hitchcock cinayetleri arasında özellikle, "Sapık"taki ünlü duş sahnesi, "Cinayet Var"ın makaslı cinayeti, son dönem filmlerinden "Esrar Perdesi"nde Doğu Alman ajanı Gromek'in değişik yöntemler kullanılarak öldürülmeleri gösterilebilir. Filmlerde, cinayet sahneleri tek başlarına olsa olsa iğrenme ve nefret duygusu verebilmektedirler. Ancak bir bütün içinde yerli yerine oturtularak sunuldukları zaman gerilim duygusu kazanmaktadırlar (Dorsay,1990:84). Kullandığı bu tür yöntemlerle Hitchcock, şok ve gerilimi büyük bir ustalıkla birleştirmekte, "Hitchcock'un, 'gerilimin ustası' olarak konumlandırılmasında da, çoğunlukla bu diyalektiği etkili biçimde kullanmasından ileri gelmektedir" (Lütticken, 2006, s. 96-97). Hitchcock bir usta olarak cinayetleri filmlerine büyük bir ustalıkla yerleştirerek güçlü gerilim duyguları yaratmıştır. Buda filmlerin de gerilimin en üst düzeyde hissedilirken, sanatında birlikte yer almasını sağlamaktadır.

Freud'un, nevrotik çatışma yapısal modelinde içsel psikolojik çatışmada İd (ilkel benlik) kullanılmaktadır. İd doğduğu andan itibaren bebekte var olan birincil, hayvansal dürtüleri temsil etmektedir. İd'in arkasında bulunan güç, cinsellik ve saldırganlık temel içgüdüleriyle her hayvana güç veren yaşam kuvveti "libido" oluşturmaktadır. Filmlerde yer alan kötü karakterler genellikle İd enerjisini temsil etmektedir. İd, dürtüleri her zaman dışarı çıkmak ister, ancak insanlar tarafından bastırılıp, ilkel dürtüleri kilitli tutmaktadır. İd'in temsili olan kötülükte pekçok zaman parmaklıkların arkasında tutsak olarak tutulmaktadır (İndick,2007:27-28). Hitchcock filmlerinde insana ait bastırılmış olan bu İd'i ortaya çıkarmak gerilim yaratmaktadır. Normal giden bir yaşam insana ait idin ortaya çıkması ile hareketlenmektedir.

Hitchcock, insan psikolojisini çok iyi analiz edip, bunu filmlerinde bir gerilim unsuru olarak kullanmaktadır. İnsanın bilinçaltında bulunan korkuları su yüzüne çıkararak, üzerine gitmektedir.

Sanatın işlevlerinden biride rahatsız edici olmaktır, Hitchcock filmlerinin de birçoğunda bu rahatsız edici nitelik görülebilmektedir. Sanatın rahatsız edici işlevi, içinde bulunulan durumdan memnun oluşumuza ve yerleşik anlayışımıza etkiye bulunarak onları zayıflatmak ve ardından yaşama karşı tutumumuzda yeniden düzenlemeye gitmektir. Hitchcock filmleri için birçok insan "çok zekice" ama "ağızda tiksindirici bir tat bırakıyor" değerlendirmesinde bulunmaktadır (Wood,2004:105). Çünkü Hitchcock filmleri var olan yerleşik düzenin bozulması ve gerilim yaratan olayların verilmesi ile izleyicinin hem dikkatini çekiyor hem de izleyiciyi geriyor. Bunu yaparken de Hitchcock her sahneyi en ince detayına kadar işleyerek sanatın rahatsız edici yönünü çok iyi vermektedir.

Gerilim, tepkiler üzerinden izleyici açısından algılanmasındaki dozu vermekte, bir tepkinin, belli bir durumda belli bir karakteri aydınlatacak şekilde gösterilmesinde gerilimin dozu oldukça önemli rol üstlenmektedir. Gerilim izleyicide yaratılan etki ile doğru orantılı biçimde ilerlemektedir (Nutku, 2002: 209). Bu nedenle filmlerde verilen gerilim ögesi, miktarı ve yeri izleyicinin bu gerilimi güçlü bir biçimde almasında önem taşımaktadır.

Hitchcock filmleri, "yüzye üstün algı, duyum ve zekâya sahip görünen, 'seyirciye olabildiğince acı çektirmek' ilkesini uygulayan filmlerdir". "Hitchcock bu filmlerinde 'bütün akademizmi ve bir yerde tıkanıp kalmış olmasına karşılık, özgün, şeytansı', eksiksiz gözleme yeteneğiyle sürekli bilinçaltı terörünü irdelemeyi iş edinen, yıllar yılı bu irdelemenin 'somut çeşitlemelerini beyaz perdeye' geçiren özel bir sinema yaratıcısıdır." (Kakinç,1995:77). Hitchcock filmlerinin en önemli özelliklerinden biride izleyiciye her an izlendiğini düşündürmesi ve biri kendisini sürekli röntgenlediğini hissetmesini sağlamaktadır. Beyaz perdeye röntgenlenme hissini en iyi yansıtan yönetmenlerden biride Hitchcock olarak belirtilmektedir.

Uzmanlara göre, sinemanın ilk yüzyılı, Alfred Hitchcock'la kıyaslanabilecek başka bir şahsiyet yaratmadı. Alfred Hitchcock uzun film kariyeri boyunca filmlerinin oluşum ve yaratılma sürecinde her aşamanın kontrolünü elinde bulundurmıştır. Sınırsız bir seçim özgürlüğüne sahip değildi, ancak sınırlamalar, güçlü yapımcıların hissedilir ve belgelenmiş mücadelelerinden, daha az hissedilebilir ancak belki de çok daha güçlü içsel sınırlamalar çerçevesinde farklı biçimlerde kendini göstermektedir. Hitchcock film çekerken kamerayı yerleştirdiği yeri, neyin devinmesini istediğini, kurguyu nasıl yapmak istediğini, oyuncuların başlarını belirli anda çevirmelerini ya da diyalogların hangi tonlarda söylenmesi gerektiğini biliyordu (Wood,2004:60). Kısacası Hitchcock çektiği filmlere tam olarak hâkim olan bir film ustası olarak dikkat çekmektedir. Filmler onun kafasında kurulmuş olarak çekime başlanmaktadır. Filmlerin her ayrıntısını önceden görebilmekte ve oyuncuları da kendi istediği şekle sokabilmektedir.

Film çekimleri sırasında Hitchcock kendine özgü bir rejisi-oyuncu alışverişine girmektedir. Bu alışveriş nedeniyle, oyuncular, kendilerinin oynamak yerine oynatıldıklarını belirtmektedir. Bu nedenle de oyuncular, Hitchcock filmlerinde hiçbir zaman iyi oyun sergileyemediklerini söylemektedir (Kakinç,1995:95). Oyuncular bu filmlerde kendi oyunları yerine Hitchcock'un istediği oyunu sergilemek zorunda kalmaktadır. Filmlerinde bütün detaylar onun istediği şekilde oturtulmakta ve ona göre film ilerlemektedir.

Görsel veya işitsel bütün araçlar, Hitchcock için bir gerilim aracı işlevi görmektedir. Diyaloglarda yerine göre hiçbir anlamı olmayan sözcükler dahi belli bir görev üstlenmektedir. Önemli olan bu araçların izleyicinin izlediği perdede heyecanları, gerilimleri yaratacak özellikler taşımasıdır (Özer,2006:25). Gerilim öğelerini Hitchcock filmlerine bir yap-boz parçaları gibi yerleştirmektedir. Genellikle önemsiz gibi görünen birçok nesne Hitchcock filmlerine çeşitli anlamlar

yüklemektedir. Bu yerine gören bir ip, telefon, kibrit kutusu gibi basit nesnelere olurken Hitchcock filmlerinde gerilim unsuru işlevi üstlenmektedir.

Auteur olmaktan hiç vazgeçmeyen Hitchcock yalın bir anlatım ve hız üzerine kurulu bulunan Amerikan komedi geleneğine aldırılmamaktadır. O kendi dilini kendi kurmaktadır. Hitchcock çok iyi komedi oyuncuları kullanmasına rağmen, kendi dilediği anlamı, kendi dili ile kurmaktadır. Bunu öylesine bir kurgu ile gerçekleştirmektedir ki oyuncunun jesti, oyuncunun değil, Hitchcock'un yaratmış olduğu anlamı taşımaktadır. Belli uzlaşmaları bulunan komedi diline katılırken bile kendi dilini korumaktadır. Oyuncularının komedi alanında başarılı olmalarından rahatsız olmaz, onların alışık oldukları jestlerini yansıtmalarına aldırılmayarak, izleyicinin komedi izlediğini duyumsamasını istemektedir (Büker,2000:139). Bu şekilde de komedi ile gerilimi iç içe geçirerek kendine özgü bir sinema oluşturmaktadır. Filmlerinde gerilim yaşanırken hınzır bir gülümsemede yaşayan Hitchcock bunu seyirciye de yaşatmaktadır. Komedi oyuncularıyla bunu başarıyla sergilemektedir.

2.2. Hitchcock Korku, Gerilim, Fantastik ve Mizah

Hitchcock korku, gerilim ve fantastik öğelerle süslemiş olduğu filmlerinde aralara da sinsi ve zeki espiriler katmış olduğu tarzını kariyeri boyunca sürdürmüştür. Gerilim filminin ustası olan Hitchcock, gizemli mizah anlayışı yanında, anlatım ve teknik açısından uyguladığı yenilikleriyle de kendine özgü bir film biçimini de yaratmıştır.

Gerilim Hitchcock filmlerinin ana malzemesi olup, filmde yayılan bir tedirginlik, yavaş yavaş salonu doldurmakta, seyircide bunu net bir şekilde hissetmektedir. Gerilimi kısa süreli, yüksek dozda ve korkutma düzeyinde tutma Hitchcock için değer taşımamaktadır. Onun filmlerinde seyirci uzun bir süre tedirginlik içinde beklemelidir (Dorsay,1992:117). Film ile başlayan gerilim ve tedirginlik film bitene kadar sürmelidir. Ona göre gerilim filmin vazgeçilmezidir.

“Korku, masanın altında duran bombanın aniden patlamasıdır. Gerilim ise, masanın altında bir bomba olduğunu bilmektir.” Hitchcock, filmlerini kurarken usta bir biçimde örüp, kurgulamakta gereksiz ayrıntılara yer vermemektedir. Onun filmlerinin belirleyicisi olan kavramlar gizem, şüphe yanında barındırmış olduğu soğuk bir mizah anlayışı ve şaşırtma içermesi olarak dikkat çekmektedir.

Hitchcock filmlerinde izleyicinin kahramanlarla özdeşleşmesini istemektedir. İzleyicinin kahramanlarla özdeşleşmesi için zorlamaktadır. Hitchcock'un kullanmış olduğu görüş açısı çekimleri özdeşleşmeye yol açmakta, ancak görüş açısı ile de yetinmeyerek yıldız oyuncularla özdeşleşmeyi güçlendirmektedir (Büker,2000:21). Hitchcock için izleyicinin oyuncular ile özdeşleşmesinin önemli olmasının nedeni, filmin izleyici üzerindeki etkisini arttırmaktadır. Bu nedenle filmlerinde izleyiciyi oyuncu ile özdeşleştirerek onları filmin içine çekmektedir.

Hollywood'da uluslar arası ün kazanmış bir İngiliz yönetmen olmasında, gizemli öyküler anlatması ve kuşku uyandırmasının yanında Rus montaj teorileriyle bağlantılı olan kesim kaynaklarını hesaplı şekilde kullanması yatmaktadır. Montajı, fiziksel şok etkisi ve özellikle de merak uyandırmada kullanmaktadır (Rotha ve Griffith,2001:235). Ayrıca oyuncuların oynadığı oyunun etkisini arttırmak içinde Rus montaj tekniklerini kullanmıştır. Oyuncular oyunu oynamakta, ancak oyunun anlamını montaj ile Hitchcock vermektedir.

Wood, Hitchcock'un röportajlarında kendi sinemasını ciddi olarak tartışmamasını “can sıkıcı, bulurdum, ama bunu takdir etmeye başladım. Bu tutum, yaratıcıları, ürettiği filmlerden çıkan kanıtlar dışında sanatı için herhangi bir iddiada bulunmayan hoş bir alçak gönüllülüğe sahip birisi olması gereken filmlerin niteliğiyle fazlasıyla uyumlu görünüyor.” Wood'a göre filmleri hakkında yorum yapmak ünlü yönetmenin işi değildir, filmlerini değerlendirmeyi yorumculara bırakmaktadır (Wood,2004:99). Hitchcock filmlerini kendine göre çekerek, yorumlama işini eleştirmenlere ve yorumculara bırakmakta ve kendi filmlerini yorumlamaktan itina ile kaçınmaktadır. Ancak buna rağmen filmlerinde kendi reklâmını yapmayı da ihmal etmemekte ve filmlerinde bir biçimde görünmektedir.

Hitchcock, yönetmen olmasına rağmen, perde de görünmektende kendini alıkoyamamıştır. Her filminde kadrajın kıyısından köşesinden geçmesi ile ünlü olan Hitchcock, daha sonra şaka olarak başlayan bu geleneği, bir soruna dönüşmüştür. İzleyicinin film başladığında Hitchcock'un nerede görüneceğini yakalama çabası içine girmesi ile filme odaklanması engellenmektedir. Filmlerinde görünmekten vazgeçmek istemeyen Hitchcock'da filmlerin başlarında bir yerlerde, seyircinin kaçırmayacağı bir şekilde gözükümüştür.

Sinema dünyasında bazı kişiler kendi kendilerinin reklâmını yapmaktadır. Hitchcock bu alanda oldukça ileride bulunmaktadır. Bütün filmlerinde Alfred Hitchcock adı filmin adının üstünde ve öncesinde yazılmaktadır. Özellikle televizyon dizilerinde izleyici oyuncularından çok Hitchcock'u bilmekte ve tanımaktadır (Kakıncı,1995:96). Filmlerinde ismi dışında Hitchcock'un kendinin de mutlaka göstermesi filme muzip bir katkı sağlamaktadır. Bunun yanında Hitchcock filmlerinde izleyiciye kendini göstererek, ben hep filmimleymiyim mesajı iletmektedir.

Hitchcock'un son perdesi; 1919 yılında film kariyerine İngiltere'de başlasa da, 1930'ların sonunda ABD'ye giderek 1956 yılında da Amerikan vatandaşlığına geçmektedir. Uzun yıllar yaşamını California'da sürdürdükten sonra 19 Nisan 1980'de sinema dünyasına veda etmiştir. Film çekmiş olduğu 60 yıl boyunca ve 20 yıl sonra dahi filmleri hep popülerliğini korumuştur. Film severler Hitchcock filmlerini büyük bir beğeni ile izlemektedir. Bu beğenin nedenlerinden birinide Hitchcock filmlerini her izlemede insanların bu filmlerde yeni bir şeyler keşfetmelerinin etkisi bulunmaktadır. Bunun yanında birçok akademisyene araştırma konusu olmuştur..

3. Gerilim Sineması ve Usta Yönetmeni Hitchcock

Gerilim Türkçe sözlükte "İhtiyaçların karşılanamadığı veya bir hedefe yönelmiş davranışlar engellendiğinde ortaya çıkan çışkulu durum" olarak açıklanmaktadır (Milliyet Türkçe Sözlük, 1992:543).

Gerilim filmlerinde öykü "kuşku" üzerine kurulmakta olup, merak olayın çözümüne ve olacağına yönelik olarak gerçekleşmektedir. Gerilim filmlerinde cinayetin gösterilmesine, kana ve tiksindirici sahnelere gerek yoktur. Bu filmler daha çok katilin ya da suçlunun nasıl yakalanacağı, kahramanın zor durumdan nasıl kurtulacağı üzerine odaklanmaktadır. Bu filmlerde ağırlık olay örgülerinde yer almaktadır. İzleyici olay örgüsünü adım adım takip ederken, keşif serüvenine de heyecanla katılarak, bazı ipuçlarından yararlanmaya çalışmaktadır. Hitchcock'a göre, gerilim ve şok birbirinden ayrı şeyler olarak değerlendirilmelidir. Birinde seyirci tarafından neyin nasıl olacağını bilmesi üzerine kurulurken, öteki ise beklenmedik bir anda çok irkiltici bir olay üzerine kurulmaktadır. Gerilimler uzun sürerken, şok bir anlık bir irkilme yaratmaktadır (Abisel,1999). Film boyunca izleyici hep bir gerilim içinde bulunmaktadır. Film boyunca gerilimin dozu düşüp yükselerek devam etmektedir. İzleyici hep bir beklenti içinde bulunmaktadır.

Bir gerilim ustası olan Alfred Hitchcock'un yaptığı filmler izleyicinin bu yönüne seslenmektedir. Hitchcock filmlerinde suçlu başta bilinmekte ve gerilim suçlunun kim olduğu üzerine değil, izleyicide kendini kendine başka konularda sorular sordurarak oluşturmaktadır. Belirgin bir cinsellik öğesi oluşturmak için kadın oyuncularını seçerken, sarışın, soğuk, gururlu, cinsel açıdan da soğuk olduğu görüntüsü veren kadınlardan seçmektedir (Dorsay,1992:118-119). Bu kadın tiplerini de seçerken filme katacağı gerilim öğesini göz önüne alarak seçmektedir. Bu kadınlar görüntüleri ve hareketleri ile filmin geriliminin yükselmesinde etkilidir.

Hitchcock, "gerilim dolambaçlarına yol alan ustalıklı filmlerinde kendi tutku ve saplantılarını genellikle kurban konumundaki baş kadın kişilikleriyle yansıtan, özel yaşamında ise sıkıntı ve mutsuzluklarla yüklü, tedirgin bir kişi" olmuştur. Hitchcock, kendine özgü kuralları ve yine kendine özgü sinema anlatım biçimine sahip, bu özelliğiyle de seyircinin nabzıyla oynamasını bilmiş, tansiyonunu hıncırcıca bir ağırlıkta yükseltmiş bir gerilim sineması ustası olmayı hak etmektedir (Kakıncı,1995:77). İzleyicini nabzı ile bu hıncırcıca oynaması ve bunu yaparken sinemanın bütün hilelerini kullanması ile bir gerilim ustası olduğunu her ortamda sunmaktadır.

Hitchcock'a göre gerilim "...Gerilim yaratmanın her zaman kullanılan biçiminde, seyircinin olan bitenden son derece mükemmel farkında olması gerekir. Bu olmazsa gerilim dediğimiz şey oluşmaz" (Traffaut,1987: 459) diyerek filmde olan biten bütün olayları seyircinin gözü önünde gerçekleştirmektedir..

4. Hitchcock Filmlerinde Tema

Hitchcock sineması, tematik, bilimsel ve yöntembilimsel düzeylerde egemen olma mücadelesi ve iktidarsızlık korkusu üzerine inşa edilmişlerdir. Hitchcock filmlerinde bu egemen olma mücadelesi daha çok erkeğin kadına (genellikle gerçekleşmeyen) egemen olma isteği şeklinde ortaya çıkmaktadır (Wood,2004:61). Bu temalar birçok yönetmen tarafından kullanılmasına rağmen Hitchcock filmlerinde daha yoğun ve karmaşık olarak ele alınmaktadır.

Hitchcock filmlerinin temalarını belirlerken çıkış noktası ne olursa olsun, önerilen konular, öyküler, kitaplar ya da senaryolar arasından "seçme" yapıp, daha sonra senaryoyu konunun üzerinde inceden inceye düşünerek hazırlamakta

ve malzeme üzerinde kendi dünyasını kurmaktadır (Dorsay,1992:117). Hitchcock filmleri seçtiği konulara bire bir bağlı kalmadan kendi kişisel dünyası ile ilişkilendirerek filmlerini oluşturmuştur. Filmlerinde genellikle Hitchcock yoğun olarak fark edilmektedir.

Edebiyat ürünlerini uyarlarken asıl önem verdiği tema değil, hikâye olarak dikkat çekmektedir. Çünkü hikâye daha sonra ortaya çıkan şeydir ve başlarda malzemeye bakarak Hitchcock'un dünyasının ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Ortaklaşa yazmış oldukları senaryolarda önce hareketleri daha sonra diyalogları eklemiştir. Ona göre ilke az konuşmaktır, çünkü çok konuşan insanın sinemada yeri bulunmamaktadır (Kakıncı,1995:101). Sinemanın daha çok görsel bir sanat olması nedeniyle Hitchcock, anlatılmak istenenlerin görüntülerle anlatılması gerektiğine inanmaktadır. Sinemada konuşmalar görüntülerin etkisini azaltmamalıdır. Filmlerde gerilim daha çok görüntülerle sağlanmaktadır. İzleyici görüntülerle etki altına alınmaktadır.

Hitchcock filmlerinin teması yaygın olarak bilinenlerden çok daha zengin bir malzemedan oluşmaktadır. Filmlerindeki olay örgülerini kendi türetmemekte, başka yapıtlardan almaktadır. Gizem ve heyecan ögesi Hitchcock filmlerinin merkezinde yer almamasına rağmen bu öğelerin önemi de inkâr edilememektedir. Filmlerinde yer alan "gerilim" filmlerin temalarından daha çok yöntemine ait bulunmaktadır. Hitchcock'un son filmlerinin hemen hemen hepsinde filmlerin özünün ve bu özün etrafında oluşturulan eksenin kadın-erkek ilişkisi üzerine kurulduğu görülmektedir (Wood,2004:103-104). Filmlerde kadını etkisi altına almak isteyen erkeklere rağmen, güçlü olan ve erkeği her şartta yöneten yine kadın olarak verilmektedir. Gerilim daha çok kadınlar tarafından yaratılmaktadır.

Hitchcock'un sinemasında iki temel öğe, gerilim ve gülmece bulunmaktadır. Hitchcock sinemasında bu iki öğe mükemmel bir birleşme ile yan yana ve iç içe yer almaktadır (Dorsay,1992:117). Özellikle komedi oyuncularını da kullanarak gerilime onların yüzüne yansıyan komediyi katmaktadır. Bu yöntemle filmde farklı bir bakış açısı meydana getirerek filme olan ilgiyi artırmaya çalışmaktadır.

Çoğul okumalar Hitchcock filmlerinin vazgeçilmezleri arasında önemli yer tutmaktadır. Olay örgüsü geleneksel anlatılarda olduğu gibi sıkıcı örülmektedir. Ancak, karakter, çağdaş anlatılardaki gibi aniden olay örgüsünü bastırarak, olay örgüsünün kaynağı olabilmektedir (Büker,2000:132). Bu şekilde de filmin sıkıcı geleneksel anlatısı farklı bir özelliğe kavuşmaktadır. Hitchcock her iki özelliği de filmlerinde kullanarak dikkat çekici bir yapı ortaya çıkarmaktadır.

5. Hitchcock Filmleri

*Bazılarının yaptığı yaşamdan dilimler
çekmektir, bense pastadan dilimler çekerim.*

Alfred Hitchcock

İngiliz film şirketleri özellikle Almanlarla ve Hollandalılarla çalışmaları kapsamında 1920'lerin ortalarında ve sonlarında İngiliz film endüstrisinin gelişiminde etkili bir yapı göstermektedir. Bu çalışmalar sırasında genç Alfred Hitchcock, Gainsborough'taki kariyerinin başlangıcında Neubabelsberg'deki Ufa stüdyolarında çalışmak için gönderilmekte ve Hitchcock burada Alman yapım yöntemlerinde deneyim kazanmaktadır (Novell-Smith,2003:167).

Alfred Hitchcock, "korku filmleri yönetmeni" olarak anılmasına rağmen korku filmleri yönetmeni olmaktan çok "gerilim filmleri" ustasıdır. Hitchcock'un amacı korkutmak değil, izleyicide daha çok merak ve heyecan uyandırarak, film boyunca izleyicinin ilgisini perdede tutmaktır. "Sapık" filmi Hitchcock için bir istisnayı oluşturmaktadır. Çünkü "Sapık" bir korku filmidir. Sapık filmi, uyandırdığı merak başlarda olmasa da "Cinayet"le birlikte, rahatsız edici ve ürkütücü bir meraka dönüşmektedir. Bu filmde sürekli kan akarak insanların boğazlandığı sahneler olmamasına karşı iki cinayet ve çarpıcı final bölümüyle seyircide tedirginlik ve korku bırakmaktadır. Hitchcock, "Sapık"ta mümkün olan en az şiddet, kan ve ölüm gibi öğeleri kullanmasının yanında mümkün olan çok "korkutmasının benzersiz bir örneğini vermektedir. Filmin "efsane film" özelliği de gücünü bundan almaktadır (Dorsay,1990:123).

Kıracı (The Lodger): İlk Gerçek Hitchcock Filmi

Kıracı (The Lodger) filmi için Hitchcock, "ilk gerçek Hitchcock filmi" demiştir. Hitchcock, "Kıracı, benim Almanya'daki dönemimden etkilenen bir filmim. Bu filmde tüm yaklaşımım içgüdüsel oldu. Stilimi denediğim ilk filmimdi. Aslında

N. Bolat, *Gerilim ve Mizahın Mükemmel Uyumu: Alfred Hitchcock*

*Kiracı'nın ilk filmim olduğunu her zaman söyleyebilirsiniz” (Truffaut,1987:43) diyerek belirtmektedir. Hitchcock ilk filmi olarak *Kiracı* filmi kabul etmektedir.*

Hitchcock'un ilk filmim dediği *The Lodger* (*Kiracı*), Jack The Ripper efsanesine gönderme yaparak sarısinleri öldüren Londra'lı bir seri katili anlatmaktadır. Evlerine kiracı alan bir çift, yeni ev arkadaşlarının seri katil olup olmadığını anlamaya çalışmaktadırlar. Truffaut'da, filmle ilgili “içinde büyük görsel buluşlar olan çok iyi bir film. Gerçekten çok hoşlanmışım” diyerek film ile ilgili görüşünü yansıtmaktadır (Truffaut,1987:43).

Hitchcock'un Sovyet sinemasını keşfettiğinin göstergesi “*Kiracı*” filminde görülmektedir. *Kiracı* (1926) Hitchcock için, kurgunun önemi de kesinlikle bu filmde hissedilmekte olup, geliştirilmeyi beklemektedir. Bu film aynı zamanda Hitchcock'un ilk gerilim-heyecan filmi ve ilk büyük ticari başarısı olmuştur (Truffaut,1987:43). Bu filmden sonra Hitchcock adı gerilim ve heyecanla birlikte anılmaya başlanmıştır.

The Lodger, Hitchcock'un en içten yapımlarından biri olarak görülmektedir. Sürükleyici bir melodram olan filmde zekice düşünülmüş görüntüler kullanılmaktadır. Hitchcock, *Downhill*, *Easy Virtue*, *The Ring*, *The Farmer's Wife* ve *The Manxman* filmlerinde de gösterişli olmayan yöntemini sürdürmüş, ancak *The Lodger*'deki başarısını gösterememiştir. *Blackmail* filmi anlatımının zayıf olması, kaçınılmış diyaloglarına rağmen ilerlemeci bir ruh yapısına sahip olması açısından önemli görülmektedir. Hitchcock'un sessiz versiyonu, diyaloglu versiyonundan daha iyi olarak değerlendirilmektedir (Rotha,2000:236). Sessiz filmlerde gerilimi daha yüksek tutabilmektedir. Bunda da Hitchcock'un filmde konuşmadan çok görüntüye önem vermesinin etkisi oldukça fazla görülmektedir.

Şantaj (The Blackmail): Hitchcock'un İlk Sesli Filmi

Hitchcock'un ilk sesli filmi de “*Şantaj*” (The Blackmail) filmidir. Hitchcock bu film ile ilgili görüşünde, “oldukça basit bir öyküdü ama bu filmi bir türlü tam istediğim gibi yapamadım” demektedir (Truffaut,1987:60). Ancak buna rağmen İngiliz ekolünün başarılı yönetmeni Hitchcock, *Blackmail* filmiyle başarılı bulunmuş ve türünün en iyi örneklerinden biri olarak kabul edilmiştir (Rotha,2000:236).

Hitchcock filmleri benzersiz bir tada ve bir daha yakalanamayacak olan mizah ve gerilim kıvamı duyumsatmaktadır. “*The 39 Steps*”, “*Secret Agent*”, *Young and Innocent*” ve “*The Lady Vanishes*” sanıldığı gibi yalnızca gerilim sinemasının, hoş ve yüzeysel örnekleri olmayıp, bu filmler Hitchcock'un sahip olduğu eşsiz sinema duygusu ve sinemada hikâyeyi en iyi ve en etkili şekilde anlatma sanatının da örnekleri olmaktadır (Dorsay,1990:41). Hitchcock gerilim ile mizahı filmlerinde çok iyi sentezleyerek bu alanda büyük başarı kazanmıştır.

39 Basamak (The 39 Steps): Hitchcock'un Masum Yere Suçlanan Adam Teması

Londra'da kendi halinde bir yaşam süren Richard Hannay'ın hayatı, gizemli bir örgütten kaçan genç bir kadına yardımcı olmasıyla değişir. Evine aldığı bu yabancı kadın, peşindeki casuslar tarafından öldürülür. Ancak katil zanlısı olarak tüm deliller Richard'ı göstermektedir. Polisten kaçmaya başlayan Richard, kendi adını temize çıkarmanın tek yolunun, gerçek suçluları bulmak olduğunu anlar.

Erkek kahramanlar serüven arayıcılar olsalar da, genellikle kendi içsel doğalarının açığa çıkması için serüven çağrısına gereksinim duymaktadırlar. Bu çağrıyı bekleyen kahraman hareketsizlikten çıkıp, kahramanlığın alanına atılmaktadır. Bazı durumlarda kötü, erkek kahramanın dünyasına girerek onun karşısına çıkmaktadır. Bazen de erkek kahraman istemeyerek ya da yanlışlıkla serüven dünyasına girmektedir. Sonrasında da eski dünyasına dönme mücadelesi vermektedir (İndick,2007:134). Alfred Hitchcock bir çok filmde bu yöntemi kullanmıştır. The 39 Steps filminde de bu yöntem görülmektedir.

Vertigo (Yükseklik Korkusu): Gerilim mi, Şaşırtmaca mı?

Öykü iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Madeleine'in çan kulesinden düşmeştir.. Madeleine öldükten sonra Stewart Judy isimli Madeleine benzeyen bir kızla tanışmıştır. İkinci bölümde kitaba göre, Stewart ve okuyucu Judy ve Madeleine'in aynı kişi olduğunu kitabın sonuna kadar bilmemektedir. Filmde ise izleyici filmin başında bunu bilmekte, ancak Stewart bilmemektedir. Hitchcock'a göre, her iki tarafında bilmemesi şaşırtmaca olurken, izleyicinin bilip kahramanın bilmemesi gerilim yaratmaktadır. İzleyicinin, kahramanın bunu nasıl öğreneceğini beklemesi gerilimin

nedeni olmaktadır (Truffaut,1987:241). Hitchcock'a göre filmde şaşkınlık yaratmaktan gerilim yaratmak daha etkili olmaktadır.

Truffaut ile yaptığı röportajda "Vertigo" filmiyle ilgili yönetmenlik tavrını açığa çıkaran Hitchcock;

James Stewart filmin başlarında kadını mezarlığa doğru izlerken sisli filtre kullanmak suretiyle kadına hayal gibi ve esrareniz bir nitelik kazandırmıştık. Bu filtre bize parlak güneş ışığı üzerine vurmuş sise benzer yeşil renkte bir efekt sağlamıştır. Daha sonra, Stewart ile Judy'nin ilk kez karşılaştıkları sahnede Madeleine'i Post Caddesi'ndeki Empire Otelinde otururken gösterdim, çünkü bu oteldeki pencerenin dışında yanıp sönen yeşil neon lambası vardı. Bu yeşil ışık, kız banyodan çıkarken onu aynı ince ve hayale benzer kimliğe bürümüştü. Kamerayı kadına bakmakta olan Stewart üzerinde odaklandırdıktan sonra yeniden kadına döndüğümüzde bu yumuşak efekti yavaşça kaldırdık. Böylece Stewart'ın gerçekte yüzyüze gelmesini de belirtmiş olduk (Truffaut,1987:242).

Hitchcock bu filmde uyguladığı gibi filmlerinde, çekim hileleri ile kullanmış olduğu görsel oyunlar onun sinemasını hep zirvede tutmuştur. Filmlerinde ışık, görüş açısı ve çerçeveleme ile eşsiz görüntüler oluşturmuştur. Bu görüntülerle çektiği filmler izleyicinin her izlemede yeni şeyler keşfetmesini sağlamaktadır.

Rebecca: Hitchcock'un Oscar Alan Tek Filmi

Romancı Daphne du Maurier'in bestseller romanından uyarladığı "*Rebecca*" beklenen başarıya ulaşmıştır. Bu film aynı yıl En Başarılı Film Oscarı'nı almıştır. Alfred Hitchcock bu filmde sonra bir daha oskara aday gösterilmemiştir (Kakinç,1995:95). Ancak Hitchcock'a göre oscar alan yapımcı olduğu için kendisi hiç Oscar almamıştır.

Hitchcock filmlerinde kadınları hep güçlü vermektedir. Bu güçlü kadınlar özellikle ölü kadınlar olup, güçsüzleri (genellikle erkekleri, bazen kadınları) mezardan yönetmektedirler. *Rebecca* filminde kadın kahraman, Rebecca dilediği gibi yaşamış ve zamanı geldiğinde ölmüştür. Ancak güçlü olan Rebecca Mrs. Darvers ve anıları aracılığıyla yaşamına devam etmektedir (Büker,2000:109). Kadınlar ölümlerinden sonra bile geride bıraktıkları insanları etkilemektedir. Kadınlar gerilimin yaratılmasında ana unsur olarak kullanılmaktadır.

Anne Hitchcock filmlerinde genellikle güçlü olarak gösterilmektedir. *Rebecca* filmi üzerine yazı yazar bütün araştırmacıların vurguladığı gerçek filmde güçlü anne sayısının fazla bulunmasıdır (Büker,2000:111). Hitchcock röportajlarında annesinden hiç söz etmemektedir. Hitchcock'un yaşamında bilinçaltında bir anneden uzaklaşma izlenimi hissedilmektedir. Bu filmlerinde de kendini göstermektedir. Filmlerinde anneler ve kadınlar korkulması gereken varlıklar olarak verilmektedir.

Hitchcock filmlerindeki genel formül; masum bir karakterin kendi kontrolü dışında gelişen korkutucu olaylara maruz kalması oluşturmaktadır. Hitchcock kadın erkek arasındaki ilişkiye de şüpheli yaklaşmaktadır. Genellikle iki karşı cins arasındaki uyumsuzluklar üzerinde durmuştur.

Young and Innocent filminin bakış açısı, bir cinayete karışan küçük bir kızın şaşkınlığı ve daha sonra gelişen olaylar anlatılmaktadır. Bu filmde, seyirci tarafından filmdeki kişilerin bilmedikleri ayrıntılarla beslenmesi biçimindeki gerilim kurallarının bir örneğini sunmaktadır (Kakinç,1995:82).

"Hitchcock'un bütün başarıları-*The Man Who Knew Too Much* (1935), *The Thirty Nine Steps* (1935), *The Woman Alone* (1937) ve *The Lady Vanishes* (1939)- mesleğin ve heyecanın sonlarına doğru değişiklik gösteren icadı üzerine kurulmuştur". Bu filmler görsel ve ritmik yönü nedeniyle seyirciyi birçok ciddi filmde daha çok kendine çekmiştir. Hitchcock'un görsel hayal gücünün etkili olamadığı, ancak çok fazla emek verdiği filmi "*Rich and Strange* (1939)" olmuştur (Rotha ve Griffith,2001:235). Bu film diğer Hitchcock filmlerine göre görsel olarak zayıf kalmış ve diğer filmlerinin başarısına ulaşamamıştır.

5.1.Alfred Hitchcock Filmlerinde Gerilim Oluşturmada Karakterler

Kötü karakterlerdeki, en önemli özellik ahlak dışı olmaktır. İd enerjisinin dışı vurumu nedeniyle kötü karakter davranışının ahlaki niteliğini umursamamaktadır. Suçluluk duygusu, vicdan azabı ve pişmanlık bu karakterler için yabancı kavramlar olarak görülmektedir (İndick,2007:299. Karakterler yaptıkları olaylardan pişmanlık duymamaktadır.

Hitchcock'un filmlerinde, kötü adamlar zengin, kibar, şık insanlar olarak yer almaktadır. Oturuşları ve buldukları ortamla kudretli bir görüntü sergilemektedir (Baran,2006:106). Bu karakterler görgülü ve eğitilmiş, kötülük yapması beklenmeyen insanlar olmaktadır.

İyi karakterler, başlarına gelenler ya rastlantıdır ya da başkaları tarafından kötülüğün içine çekilme biçiminde yansıtılmaktadır. İsteyerek veya istemeyerek başları derde girmekte ve kurtuluş yine kendi çabaları ile gerçekleşmektedir. İyi karakterler ayrıca suçsuz oldukları halde suçlanan masumlarda olabilmektedir. Suçsuz olduklarını kanıtlamak için suçlunun peşine düşmektedirler.

6. Sonuç

Sinema yedinci sanat olarak anılan görüntü, müzik ve sesin bir araya gelerek bir anlam yaratma sürecini göstermektedir. Sinemada çekim açılarından, kullanılan objektife, çekim sürelerine, kullanılan kurgu gibi birçok aşama ile anlam yaratılmaktadır. Sinemada anlam yaratma sürecinde görüntülerin düz anlamları yanında yan anlamları da önem taşımaktadır. Bu yan anlamların oluşturulması filmde verilmek istenen mesaj ya da anlatıyı desteklemektedir. Gerilim ve korku sineması, bu öğeleri güçlendirmek amaçlı olarak farklı metaforlar kullanmaktadır. Korku ya da gerilim filmleri, insanın bastırmaya çalıştığı korkularını bir biçimde ortaya çıkarmaktadır.

Alfred Hitchcock, korku ve gerilimi birbirlerinden oldukça net çizgilerle ayırmaktadır. Hitchcock sineması, gerilim unsurları ile insan psikolojisinin derinlerinde yatan korkuları ortaya çıkarmaktadır. Bunun yanında kimi zaman dayanılmaz sahnelerine eklediği parlak bir kara mizah ile gergin bir tebessüm yaşatmaktadır. Dolayısıyla Hitchcock filmleri, görselliğe önem veren bir anlatı gücünü yoğun biçimde kullanmakta ve kendine özgü sinema dili oluşturmaktadır. Hitchcock, filmleri yapıldığı dönem kadar sonrasındaki filmlere de etki etmektedir.

Hitchcock sinemasında hem mekanik, hem de düşünsel araçları oldukça etkili biçimde kullanılmakta ve kendine özgülük yaratılmaktadır. Alfred Hitchcock, önce hayran olarak girdiği sinemayı, başladığı andan itibaren, sinemaya özgü teknikleri, farklı anlamlar yaratmak için kullanmaktadır. Sinemaya özgü, kamera hareketleri, ışık, renk gibi özelliklerin görüntü boyutuna yenilikler kazandırmaktadır. Öykülerini anlatırken sinemanın görselliğine önem vermekte ve getirmiş olduğu farklı ses kullanımı teknikleri ile bu sanata katkı sağlamaktadır. Oyuncu kullanımı yanında zaman ve mekânı kullanım biçimi filmlerine kendine özgülük katmaktadır.

Kaynakça

- Abisel, N. (1999). *Popüler Sinema ve Türler*. 2. baskı. İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Baran, T. (2006). "Hitch Amca'nın 46 Planı". *FİLM+*. İstanbul: Aylık Sinema Dergisi. Yıl 2. Sayı 18
- Büker, S. (2000). *Kim Korkar Hain Hitchcock'tan*. Ankara. Öteki Matbaası.
- Dorsay, A. (1990). *Yüreğimin Orta Yeri Sinema*. İstanbul:Altın Kitaplar.
- Dorsay, A. (1992). *100 Yılın 100 Yönetmeni*. 2. basım. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Indick, W. (2007). *Senaryo Yazarları İçin Psikoloji*. Çev. Yeliz Taşkan- Ertan Yılmaz. İstanbul: +1 Kitap Yayınları.
- Kakıncı, T. (1995). *Başlangıçtan Günümüze Gerilim ve Polisiye Filmleri*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Köknel, Ö. (1998). *Korkular Takıntılar Saplantılar*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Lütticken, S. (2006). Suspense and... Surprise. *New Left Review* 40, 95-109.
- Milliyet Türkçe Sözlük (1992). Cilt 1. İstanbul: Milliyet Yayınları.
- Nowell-Smith, G. (2003). *Dünya Sinema Tarihi*. Çev. Ahmet Fethi. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Nutku, Ö. (2002). *Sahne Bilgisi*, İstanbul: Kabalcı Yayınları.
- Özer, Y. (2006). *Sinemada Korku ve Gerilim Türleri: Alfred Hitchcock Sinemasında Gerilim Oluşturulması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Rotha, P. (2000). *Sinemanın Öyküsü*. Çev. İbrahim Şener. İstanbul: İzdüşüm Yayınları.
- Rotha, P ve Griffith, R. (2001). *Sinema Yazıları*. Çev. Ayzer Ovatman. İstanbul: İzdüşüm Yayınları.

N. Bolat, *Gerilim ve Mizahın Mükemmel Uyumu: Alfred Hitchcock*

Truffaut, F. (1987). *Hitchcock*. Çev. İlyas Hızlı. İstanbul: Afa Yayınları.

Wood, R. (2004). *Hitchcock Sineması*. Çev. Ertan Yılmaz. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.